ŽIBŘID

4/2008

Kronika Velkého Újezda a okolí

foto B. Šišma

ZPRÁVY Z RADNICE

Vážení spoluobčané,

čas letí a funkční období zastupitelstva městyse se přehouplo již do své druhé poloviny.
Po mnohaletém úsilí se nám podařilo definitivně oddlužit městys, a tím se nám také otevřely dveře k získávání finančních dotací. V letošním roce jsme obdrželi menší dotaci na opravu místních komunikací a máme přidělenu několikamiliónovou dotaci na realizaci energetických úspor v základní škole. Ty budou probíhat v příštím roce a v příštím roce se také chceme pokusit získat další finanční dotace, zejména na rekonstrukci úpravny vody. V roce 2009 se budeme finančně podílet na výstavbě cyklostezky Velký Újezd – Přáslavice.
Tak jako v letošním roce, i v tom následujícím počítá městys s příspěvky farnosti, se sociální výpomocí občanům a ve svém rozpočtu má rozvrženy finanční prostředky tak, aby zajistil svůj bezproblémový provoz.
V kulturním a sportovním kalendáři chceme pokračovat v dosavadních aktivitách za spolupráce spolků, výborů, komisí, podnikatelů a občanů.

Vážení spoluobčané, závěrem nám dovolte poděkovat všem Vám, kteří jste nám v uplynulém roce pomáhali a spolupracovali s námi. Mimořádné díky si zaslouží také ti, kteří přispívají svými články do našeho občasníku Žibřid.
Přejeme Vám jménem svým, jménem zaměstnanců městyse a jménem celého zastupitelstva městyse pevné zdraví a úspěšný nový rok 2009.

Lubomír Bršlica
starosta

Jiří Čekan
místostarosta

STATISTIKA OBYVATEL VELKÉHO ÚJEZDA
za období od 1. 12. 2007 do 30. 11. 2008

- Narození: 3 děvčata, 11chlapců

- Přihlášení k trvalému pobytu: 57 osob

- Odhlášení z trvalého pobytu: 15 osob

- Zemřelí:

Marie Růžičková	věk 90 let
Antonín Rýpar	68 let
Marie Kubajurová	85 let
Zdenka Orsavová	87 let
Vojtech Benedek	77 let
Vlastimil Domes	62 let
Karel Kuchařík	33 let
Ludmila Kolářová	96 let
Ludmila Šťastná	51 let
Hubert Blaha	83 let
Josef Zbořil	69 let
Marie Vysloužilová	87 let
Leopoldina Vláčilová	88 let
Martin Švrček	74 let

(os. údaje použity z oznámení o úmrtí)

- Sňatky: 9 sňatků
  z toho 3 uzavřené ve Velkém Újezdě
  (na radnici)

- Rozvody manželství: 6 rozvodů

- Počet obyvatel k 30. 11. 2008: 1208 osob

Eva Tomanová

VÍTÁNÍ DĚTÍ

V roce 2008 proběhlo vítání dětí celkem čtyřikrát, a to 31. března, 13. a 15. října a 8. prosince. Přivítáno bylo celkem 20 dětí, z toho 7 narozených v roce 2007 a 13 v roce letošním. Je docela zajímavé, že z těchto dvaceti nových občánků byly pouze čtyři holčičky a šestnáct hochů. Děti narozené v letošním roce jsou v poměru 2 děvčata : 11 chlapcům.
Poděkování za organizaci a udržování tohoto pěkného zvyku patří především paní Janě Kovaříkové. Na průběhu těchto akcí se dále podílejí paní učitelka Marie Kovaříková; členka rady městyse paní Pavla Dohnalová, která občánky do svazku obce vítá za městys; učitelky z mateřské školy Jana Drahokoupilová a Markéta Divácká a jejich malí svěřenci; stejně tak paní učitelka Dagmar Palíková se zpěváčky ze základní školy a hudebníky ze Základní umělecké školy Žerotín, pobočky Velký Újezd.

V. Bednaříková

CHARITA – PEČOVATELSKÁ SLUŽBA

Na žádost zaměstnanců olomoucké Charity zveřejňujeme nabídku služeb, které mohou pro naše občany zabezpečit. Tyto služby se zpoplatňují, ceny se pohybují od 90,- do 150,- Kč/hodinu.
Bližší informace podá pí Ivana Nováková, sestra u praktického lékaře, tel. č. 732160762.

Sociální komise RM

STH | středisko sv. Alžběty
pro lidi s tělesným handicapem

CHARITNÍ PEČOVATELSKÁ SLUŽBA NABÍZÍ

pomoc při osobní péči
(osobní hygiena, pomoc při přípravě a podání jídla a pití, pomoc při oblékání)

pomoc při zajištění chodu domácnosti
(úklid, nákupy)

zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
(doprovod k lékaři, úřady)

sociálně-právní poradenství
(pomoc s vyřízením příspěvku na péči, dalších dávek, soudním podáním)

V PŘÍPADĚ ZÁJMU NÁS KONTAKTUJTE

Bc. Jarmila Pachtová

Peškova 1, Olomouc, telefonní kontakt:
+420 736 765 017 nebo **+420 585 754 690**
jarmila.pachtova@charita.cz | www.olomouc.charita.cz

==========

charita OLOMOUC
Caritas

Wurmova 5 ›771 11 › Olomouc › +420 587 405 326
www.olomouc.charita.cz › olomouc@charita.cz

Zpráva o využití Tříkrálové sbírky 2008

Dle rozhodnutí rady Charity Česká republika a odsouhlasení České biskupské konference byl celý výnos této sbírky rozdělen následovně:

58% finančních prostředků se navrátilo pořádající charitě
15% projekty diecézních charit
10% humanitární a rozvojová pomoc
7% krizový a nouzový fond
5% projekty Charity Česká republika
5% režie sbírky

Koledníci z olomouckého regionu vykoledovali v Tříkrálové sbírce 2008 celkem 835 934,50 Kč, z toho se navrátilo Charitě Olomouc 484 842,01 Kč.

Charita Olomouc podpořila tyto projekty:

- Zlepšení dostupnosti charitní ošetřovatelské a pečovatelské služby
- Pomoc romským dětem a mládeži
- Oprava Denního centra a Ordinace praktického lékaře pro lidi v nouzi
- Přímá pomoc

SVOZY ODPADŮ V ROCE 2009

Tříděný a zbytkový odpad po vytřídění:

Leden	9., 23.	chataři 10.
Únor	6., 20.	chataři 7.
Březen	6., 20.	chataři 7.
Duben	3., 24.	chataři 4.
Květen	15., 29.	chataři 4.
Červen	12., 26.	chataři 13.
Červenec	10., 24.	chataři 11.
Srpen	7., 21.	chataři 8.
Září	4., 18.	chataři 5.
Říjen	2., 16., 30.	chataři 3., 31.
Listopad	13., 27.	chataři 28.
Prosinec	18.	

Objemný a nebezpečný odpad:
květen 16. a září 26.

VOLNÉ POBÍHÁNÍ PSŮ

Na opakované podněty obyvatel znovu připomínáme veřejnosti, aby v zastavěném území městyse Velký Újezd vodili psy na vodítku.

Stále dochází k volnému pobíhání psů, a to bez přítomnosti nebo i za přítomnosti majitele. Psi se za účasti svého průvodce volně

pohybují bez obojku a vodítka a při setkání s jinými lidmi nebo psy není průvodce schopný svého psa přivolat a zabezpečit tak, aby nedošlo k případnému konfliktu. Pokud nejste schopni svého psa zvládnout, nemůžete ho pouštět na volno!!! Pokud máte psa, který Vám utíká z vyhrazeného prostoru (dvoru, zahrady), opravte si oplocení nemovitosti!!! Vaše jednání je vůči jiným nezodpovědné!!!

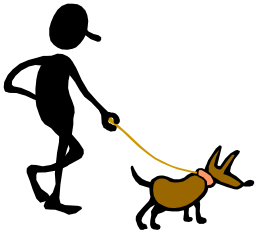

Pokud dojde k takové události v městysi, jedná se o porušení obecně závazné vyhlášky. Dokazování volného pobíhání psů je složité a odchyt finančně náročný. Přesto bude muset vedení městyse k odchytu přikročit.

Obecně platí - problém je v ukázněnosti a ohleduplnosti jednotlivců. Majitelé psů, mějte na zřeteli, že řada lidí se volně pohybujících psů bojí a považuje Vaše konání vůči sobě za omezující a ohrožující. Doposud na našem území nedošlo k závažnému napadení psem, ale to je jen otázka času.

vedení městyse

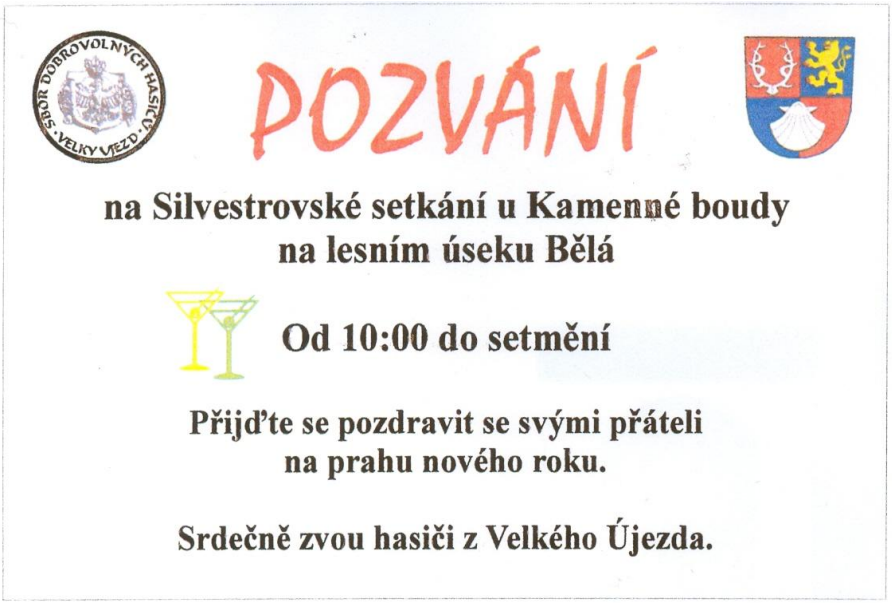

VÝPIS USNESENÍ

ze zápisu z 10. zasedání Zastupitelstva městyse Velký Újezd (dále jen "ZM"), konaného 11. prosince 2008 v obřadní místnosti Úřadu městyse Velký Újezd

---

Usnesení č. l:
ZM Velký Újezd **schvaluje** zápis z 9. zasedání ZM Velký Újezd ze dne 17. září 2008.

Usnesení č. 2:
ZM Velký Újezd **bere na vědomí** zprávu kontrolního výboru o plnění usnesení z 9. zasedání ZM Velký Újezd dne 17. září 2008.

Usnesení č. 3:
ZM Velký Újezd **bere na vědomí** zprávu o činnosti výboru pro rozvoj městyse od 9. zasedání ZM Velký Újezd dne 17. září 2008.

Usnesení č. 4:
ZM Velký Újezd **schvaluje** zprávu o činnosti rady městyse za období od 9. zasedání ZM Velký Újezd dne 17. září 2008.

Usnesení č. 5:
ZM Velký Újezd **bere na vědomí** informace BILA s. r. o. Ivančice o jejím záměru výstavby fotovoltaické elektrárny na p. č. 3133 a 3134 v k. ú. Velký Újezd. ZM Velký Újezd rozhodne až po dodání dokumentace k územnímu řízení na tuto fotovoltaickou elektrárnu.

Usnesení č. 6:
ZM Velký Újezd **souhlasí** s investičním záměrem výstavby větrných elektráren v lokalitě „na Bělé“.

Usnesení č. 7:
ZM Velký Újezd **schvaluje schodkový rozpočet** městyse na rok 2009 s příjmy ve výši 11711 tis. Kč a výdaji 16911 tis. Kč. K překlenutí schodku bude použit výsledek hospodaření do roku 2008 ve výši 5200 tis. Kč. Nedílnou součástí tohoto rozpočtu je rozpočet sociálního fondu městyse s přídělem ve výši 35 tis. Kč a výdaji ve stejné výši a dále **schvaluje rozpočtový výhled** na období 2010-2011.

Usnesení č. 8:
ZM Velký Újezd **schvaluje** prodej pozemku p. č. 447 v k. ú. Velký Újezd o výměře 82 m^2 za cenu dle vyhlášky o oceňování nemovitostí manželům Dvouletým, Velký Újezd 270. Náklady spojené s převodem uhradí kupující.

Usnesení č. 9:
ZM Velký Újezd **schvaluje** prodej části pozemku p. č. 465/3 v k. ú. Velký Újezd o výměře 24 m^2 za cenu dle vyhlášky o oceňování nemovitostí Mgr. Blance Štěrbové, Velký Újezd 138. Náklady spojené s převodem a zhotovením geometrického oddělovacího plánu uhradí kupující.

Usnesení č. 10:
ZM Velký Újezd **schvaluje** prodej části pozemku p. č. 111 v k. ú. Velký Újezd o výměře 2 m^2 za cenu dle vyhlášky o oceňování nemovitostí pí Ludmile Šindlerové, Velký Újezd 59. Náklady spojené s převodem a zhotovením geometrického oddělovacího plánu uhradí kupující.

Usnesení č. 11:
ZM Velký Újezd **vyhlašuje** záměr směny části pozemku p. č. 143 ve vlastnictví městyse za část pozemku p. č. 142 ve vlastnictví pí Veroniky Juhásové, Velký Újezd 102. Obě parcely v k. ú. Velký Újezd.

Usnesení č. 12:
ZM Velký Újezd **schvaluje** Obecně závaznou vyhlášku č. 3/2008, kterou se mění obecně závazná vyhláška obce Velký Újezd č. 2/2003 ze dne 15.12.2003 o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, která je přílohou zápisu.

Usnesení č. 13:
ZM Velký Újezd **schvaluje** Obecně závaznou vyhlášku městyse Velký Újezd č. 2/2008, kterou se stanovuje úhrada vodného ve dvousložkové formě, která je přílohou zápisu.

Usnesení č. 14:
ZM Velký Újezd **schvaluje** čerpání celkem 288.317,38 Kč z investičního fondu ZŠ a MŠ Velký Újezd, a to na následující akce:
46.745,- Kč na opravu schodiště v budově základní školy; 87.4O3,38 Kč na dofinancování výměny osvětlení v budově základní školy; 80.000,- Kč na přestavbu šatních klecí v přízemí budovy základní školy a 74.169,- Kč na rekonstrukci výdejny obědů v budově základní školy.

Usnesení č. 15
ZM **schvaluje** rozpočtové opatření č. 10/2008, které je přílohou zápisu.

Usnesení č. 16
ZM **schvaluje** realizaci obnovy skupiny stromů u kapličky P. Marie Lourdské dle studie Ing. Martina Krčmy, Ateliér BÍLANY. Dále pověřuje Úřad městyse Velký Újezd vyhlášením výběrového řízení na realizaci studie.

Usnesení č. 17:
ZM Velký Újezd **schvaluje** odměny členům komisí rady městyse a výborů zastupitelstva městyse v celkové výši 9.800,- Kč.

Schválený rozpočet na rok 2009 dle odvětvového členění (paragrafů)

	příjmy	výdaje
Daňové příjmy	**8010000.00**	**0.00**
Nedaňové příjmy		
1014 Ozdrav. hosp. zvířat, polních a spec. plodin	**0.00**	**6000.00**
1019 Ostatní zemědělská a potr. činnost	**9000.00**	**0.00**
1031 Pěstební činnost	**3000.00**	**30000.00**
2212 Silnice	**0.00**	**1262500.00**
2221 Provoz veřejné silniční dopravy	**0.00**	**190000.00**
2310 Pitná voda	**1240000.00**	**1150000.00**
2321 Odvádění a čištění odpadních vod	**550000.00**	**944000.00**
3113 Základní školy	**200000.00**	**4350000.00**
3141 Školní stravování	**0.00**	**165000.00**
3314 Činnosti knihovnické	**5000.00**	**75000.00**
3319 Ostatní záležitosti kultury	**0.00**	**30000.00**
3326 Pořízení,zachování a obnova hodnot histor.	**0.00**	**40000.00**
3399 Ostatní záležitost kultury, církví	**0.00**	**160000.00**
3419 Ostatní tělovýchovná činnost	**0.00**	**150000.00**
3539 Ostatní zdr. zařízení (Hospic Na Sv. Kopečku)	**0.00**	**10000.00**
3612 Bytové hospodářství	**110000.00**	**120000.00**
3613 Nebytové hospodářství	**0.00**	**20000.00**
3631 Veřejné osvětlení	**0.00**	**725000.00**
3632 Pohřebnictví	**2000.00**	**80000.00**
3633 Výstavba a údržba místních inž. sítí	**0.00**	**210000.00**
3721 Sběr a svoz nebezpečných odpadů	**0.00**	**50000.00**
3722 Sběr a svoz komunálních odpadů	**0.00**	**600000.00**
3745 Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	**0.00**	**360000.00**
4339 Ostatní sociální péče a pomoc	**0.00**	**90000.00**
5512 Požární ochrana - dobrovolná část	**0.00**	**220000.00**
6112 Zastupitelstva obcí	**0.00**	**900000.00**
6171 Činnost místní správy	**128000.00**	**2300000.00**
6310 Obecné příjmy a výdaje z fin. operací	**30000.00**	**40000.00**
6399 Ostatní finanční operace	**0.00**	**50000.00**
6409 Ostatní činnosti jinde nezařazené (rezerva)	**0.00**	**2583500.00**
2460 Splátky půjček od obyvatelstva	**24000.00**	**0.00**
Dotace		
Neinvestiční dotace na výkon státní správy	**700000.00**	**0.00**
Neinvestiční dotace od obcí na ZŠ	**700000.00**	**0.00**
C E L K E M :	**11711000.00**	**16911000.00**
8115 Financování	**5200000.00**	
Celkem	**16911000.00**	

Schválilo ZM dne 11. 12. 2008

ZE ŠKOLNÍ BUDOVY

„NÁM, NÁM, NARODIL SE ….“

Kulturní a školská komise spolu se ZŠ a MŠ Velký Újezd pořádala vánočně laděnou akci „ Nám, nám, narodil se...“.
Akce se konala v sobotu 6. 12. 2008 od 10:00 hod. do 18:00 hod. v ZŠ.

Na sále bylo vystaveno mnoho betlémů, které vyrobili naši předškoláci a školáci, ale bylo možno obdivovat také betlémy zapůjčené od sběratelů.
Dále jste si mohli prohlédnout vánoční stromečky s ozdobami jednotlivých tříd a potěšit se mnoha výrobky a výkresy dětí.
Příchozí si mohli vystřihnout vločku, ozdobit perníček a vyrobit vlastní svícínek. Děti i dospělí si pouštěli lodičky, odlévali vosk, ale

mohli si i poslechnout hrníčkovou koledu, zasoutěžit si v lovu kaprů a skládání puzzle.
Všichni žáci, kteří vyrobili betlém, byli odměněni pěknými dárky, které věnovali sponzoři. Moc děkujeme.
Velký dík patří p. Petru Kovaříkovi, který zajistil na akci velké množství vánočních stromečků a také pí Čechákové za výpomoc.
Nesmíme ovšem zapomenout na paní I. Richterovou, která svou aranžérskou prací vytvořila krásné vánoční prostředí, v němž snad všem, kteří přišli pobýt, bylo mile a příjemně.

Mgr. Jaroslava Krbečková

VÝSTAVA K 90. VÝROČÍ VZNIKU NAŠÍ SAMOSTATNOSTI

Dne 24. 10. 2008 proběhla ve škole výstava k 90. výročí vzniku naší samostatnosti. Záměrem uskutečnění výstavy bylo připomenout důležitý moment, na který čekali naši předkové po mnoho pokolení. A protože se zdá, že naše vlastenectví pookřeje u mnohých jen při důležitých sportovních kláních a u dalších se nevzbudí již vůbec, bylo snahou výstavy také vznítit ve Velkém Újezdě malinkou jiskérku národního sebeuvědomění. Snad se to částečně dařilo alespoň na školní půdě, neboť žáci zde měli pro výstavu za občasného popichování svých učitelů dobrovolně utvořit práce, které obsahovaly něco důležitého poutajícího se k naší vlasti. A tak se touto cestou zrodilo několik kvalitních výstupů – individuálních i skupinových, školních i domácích. Musím podotknout, že žáci, učitelé i rodiče měli při výběru dílčích témat dobrý vkus, také záběr výběru byl široký. Výsledkem snažení se stalo například projektové i výtvarné zpracování osoby T. G. Masaryka, státních symbolů, života Emila a Dany Zátopkových, hlavního města Prahy, vzniku Československa, témat z válečného a komunistického období. Originálností se pochlubila kolektivní práce, přeměňující několik českých „TOP“ do jakési vlaječkové mozaiky.

Na samotné výstavě byly žákovské práce prezentovány v předsálí. V sále pak následovalo pokračování výstavy v podobě aranžovaných panelů z období 1918 – 1993 u stěny vlevo, u stěny vpravo měly výstavu pocitově doladit zapůjčené exponáty.

Po delší době bylo možno uvidět například kompletní pionýrský kroj, spartakiádní dres, uniformu příslušníka SNB, staré konve na mléko, originální noviny a časopisy z první republiky, z let padesátých, z roku 1968 i ze dnů sametové revoluce. Malé děti nejvíce udivovaly staré sáňky, kočárky a jedna z prvních panenek – chodiček, mnozí se podivovali nad podobou prvorepublikových lyžařských bot a nad tíhou dřívějších dřevěných kufrů. Starší chlapci a děvčata se pak neustále zpět vraceli ke staré desce, protože byl na ní částečně zachován čitelný nápis z okupace. Přestože „doluštění“ textu věnovali některé skupinky chlapců a děvčat dost času i energie, zbytek nápisu zůstal nadále tajemstvím. Vystaven byl také

U předmětů z války /deska byla nalezena ve Vel. Újezdě r. 2006/

Panel o vzniku čs. státnosti

ohořelý trám ze staré lesní boudy, v níž bylo na konci okupace upáleno 19 mužů z našeho okolí. Odpoledne byla výstava nabídnuta veřejnosti, ze které se na ni přišli podívat snad opravdu skalní vlastenci, zájemci o kulturu a historii či dění ve škole.

Večer musela být výstava ukončena, neboť zapůjčené předměty /mnohdy opravdu cenné/ se musely podle dohody vrátit ke svým majitelům. Zda tato akce opravdu alespoň částečně splnila svůj cíl, to nechávám na posouzení jiným. Dovolte, abych touto cestou poděkovala všem, kteří zapůjčením jakéhokoli materiálu přispěli k realizaci výstavy, a také těm, kteří dobrovolným vstupným vyjádřili sympatie s tímto školním děním.

Při prohlížení starých věcí

Mgr. Jasna Skotáková

BESEDA S TOMÁŠEM LABOUNKEM „Jak se natáčel Tobruk“

S potěšením jsme přivítali možnost setkat se na naší škole s Tomášem Labounkem, jedním ze třiceti komparzistů, účastníků natáčení nového českého filmu Václava Marhoula v tuniské poušti s příznačným názvem „Tobruk“. Tomáš Labounek je velkým obdivovatelem našich vojáků druhého zahraničního odboje, sběratelem vojenského materiálu z tohoto období a také jedním z nadšenců, kteří se snaží o to, aby činy našich hrdinů nezůstávaly připomenuty jen v knihách nebo prostřednictvím slov vyrytých na pamětních deskách. Ochotně tedy zareagoval i na mou prosbu uspořádat pro žáky devátých tříd besedu o svých zážitcích při natáčení filmu Tobruk, který vzpomíná účast našich lidí v afrických bojích za druhé světové války. Tomáš Labounek nás tedy navštívil 18. 11. 2008, a aby jeho beseda měla „šmrnc“, přijel v kompletní uniformě, jakou nosili příslušníci československých jednotek ve Velké Británii. S sebou si ještě přivezl příruční vojenské vybavení, maketu zbraně a CD s nejdůležitějšími záběry z natáčení. Po přivítání a představení se krátce objasnil žákům, proč a kým byl film natočen, a pak se pustil do povídání, které nám poodhalilo jinou tvář filmu, obyčejným divákům zahalenou. A tak se žáci mimo jiné dověděli například, že celou dobu bydleli komparzisté ve stanech, že po jedné písečné bouři sám režisér obcházel stany, aby zjistil, zda jsou všichni v pořádku, že podle místních předpisů se zbraně /i když to byly nefunkční makety/ musely každý den po natáčení odevzdávat policii a ráno se opět vydávaly, že všichni komparzisté i herci byli sehranou a kamarádskou partou, že při natáčení pomáhali i domorodci, že režisér Marhoul, co řekl, to splnil, že kompletní realizace filmu stála 60 milionů Kč, že ze tří bojových automobilů se dá natočit celá kolona, že celou dobu natáčení bydleli všichni ve stanech pěkně po sparťansku…atd.

Jakmile skončilo vyprávění s prezentací CD foto, mohli dle zájmu žáci ještě chvíli zůstat, ptát se nebo prohlédnout si věci z natáčení. Beseda byla zajímavým zpestřením výuky a je možné říci s trochou nadsázky, že se může přeměnit v záchytný bod při zkoušení například v dějepise, zeměpise nebo občanské výchově.

Tunisko - T.Labounek u svého stanu během pauzy natáčení

Tomáš Labounek u nás ve škole

Mgr. Jasna Skotáková

JAK SE SLAVILY VÁNOCE

Rok utekl jako voda a je tu opět měsíc prosinec a s ním očekávané Vánoce a příchod nového roku, tentokrát s letopočtem 2009. My se ale vraťme o takových 80-100 let nazpět a připomeňme si, jak prožívali předvánoční období naši předci a nejstarší pamětníci a jak se v naší obci slavily Vánoce a Nový rok na začátku minulého století a v období 1. republiky.

Vánoční období začínalo adventem. Adventem-příchodem se myslí období čtyř neděl před 25. prosincem, dnem Narození Páně - vykupitele Ježíše Krista. Obsah adventní doby výstižně vyjadřují staré adventní písně - „roráty“ sestavené podle biblických textů. Roráty - název z nejznámější latinské adventní písně, připomínají očekávání spásy a ujišťují o Boží věrnosti a příslibu spásy. Na tyto roráty se chodilo do kostela na šestou hodinu ranní. Když ještě nebyla v obci zavedena elektřina a nebyly veřejné lampy, chodilo se s „laterňó“, aby bylo vidět na cestu. Obvykle bývalo kolem Vánoc již velké množství sněhu a mrzlo. Zmrzlý sníh křupal pod nohama a ostrý vítr šlehal do tváří, ale i malé děti chodily do kostela rády zpívat písně, které přinášejí ujištění o Boží věrnosti a příslibu spásy.

Před Štědrým dnem přišel do dědiny každým rokem Mikuláš s čertem a andělem a hodným dětem naděloval nějaké drobné sladkosti a ty zlobivé čert chtěl odnést s sebou do pekla. V početných rodinách dostávaly děti po jednom cukrleti, protože více si rodiče nemohli dovolit. Když někdo dostal čokoládovou figurku, byla z toho obrovská radost.

Na Štědrý den se od rána držel půst, aby děti večer viděly po střeše běhat zlaté prasátko. Po snídani chodily na koledy děti z nejchudších rodin. V ruce měly uvázaný uzlíček z šátku a před domy zpívaly hospodyním koledy - Já malý přicházím koledovat, Štědrej večer nastal, Pásli ovce pastuškové nebo Narodil se Kristus Pán. Vykoledovaly si třeba koláčky, cukroví, jablíčka i vajíčka nebo nějaké pamlsky. Na Štědrý den také chodil koledovat obecní chovatel býka z obecní býčírny s velkým proutěným košem a trubkou, aby si vykoledoval pár dobrot na Štědrý den. Na oběd se ve většině

domácností vařila tzv. hrstková polévka, aby bylo v domě od všeho něco, troška zeleniny i troška luštěnin - čočky, aby bylo také trochu peněz. V některých bohatších rodinách se nastrojil stromeček, který se uřezal ve vlastním lese, nebo se nastrojila pouze smrková větvička jablíčky, zabalenými kostkami cukru nebo zlatými obarvenými oříšky. Ozdoby se dělaly povětšinou z papíru a slámy. O štědrovečerní večeři se všichni z domácnosti sešli u prostřeného stolu a po modlitbě se pustili do jídla - vánočka, čaj, cukroví. Málokde bylo něco lepšího. Dárky pod stromečkem v té době ve většině újezdských domácností chyběly. Mohli si je dovolit pouze bohatší sedláci a i to bylo pouze výjimečně. Zpívaly se společně vánoční koledy a kolem deváté večerní se šlo do kostela na mši svatou.

Silvestr se slavil po založení Sokola ve staré sokolovně a pořádaly se zde i silvestrovské zábavy, které měly opravdu velký „šmrnc“. Místní baviči bavili nacpaný sál až k prasknutí dlouho do noci a po půlnoci pokračovala zábava až k ránu. Celé vánoční období končilo 6. ledna na den zjevení Páně – lidově tří králů. V tento den tři králové žehnali domům, kde svěcenou křídou psali písmena K+M+B, to znamená Kristus žehnej tomu domu.

Hana Zlámalová

ZAHRÁDKÁŘI

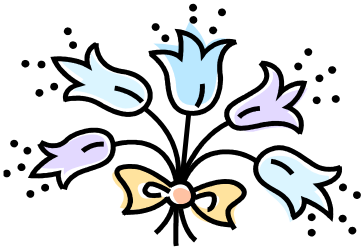

OCENĚNÍ

Za dlouholetou činnost se dostalo v letošním roce významného ocenění z Republikové rady Českého zahrádkářského svazu v Praze panu Františku Boháčovi, který je předsedou Základní organizace ČZS Velký Újezd. Ocenění je to opravdu zasloužené. Pan Boháč vykonává již řadu let tuto funkci s plným nasazením a obětavostí. Příprava jakékoliv zahrádkářské akce, ať už výstav, akcí pro děti, péče o stromy kolem varhošťské cesty, zahrádkářských schůzí, kontaktu s územním sdružením v Olomouci, chystání výpěstků místních zahrádkářů na výstavy „Hortikomplex“, nyní „Flora“ v Olomouci se bez něho neobejde. Mladším zahrádkářům, kteří ještě nemají tolik zkušeností, vždy rád poradí.
Příteli Františku Boháčovi blahopřejeme a chceme vyjádřit přesvědčení a prosbu, aby nás stejně tak dobře vedl v našich činnostech i další léta. Přejeme vylepšení zdravotního stavu a hodně pěstitelských úspěchů.

Přátelé zahrádkáři

VÝSTAVA HUB

Vracíme se k podzimní výstavě hub, ovoce a zeleniny, o které jsme se zmínili v minulém čísle Žibřidu. Výstava se konala v neděli 28. září. Její otevření pro spoluobčany však předcházelo několikadenní chystání. Bylo třeba připravit jak samotné výstavní vzorky, tak i doplňkový materiál. Poděkování patří našim spoluobčanům, kteří

přispěli jak svými výpěstky, tak vzorky hub. A v neposlední řadě hlavně Ing. Lazebníčkovi, který měl poutavou přednášku doplněnou promítáním diapozitivů. Mrzí nás jen, že návštěvnost byla velmi slabá. Zamýšlíme se, zda má smysl podobné akce vůbec ve Velkém Újezdě organizovat.

MOŠTOVÁNÍ

Tak jako každoročně, i během letošních podzimních měsíců probíhalo řezání a lisování ovoce. Po ukončení provozu, kdy opět stařičký lis (je mu 35-40 let) pořádně zlobil, jsme se rozhodli, že už nadešel čas pro pořízení nového – elektrohydraulického. Snad se nám podaří sehnat potřebné finance a moštování v roce 2009 už bude bez problémů. Letos bylo vylisováno celkem 3528 litrů moštu.

Výbor ZO ČZS Velký Újezd

ČINNOST TJ Sokol Velký Újezd

Tradičními podzimními akcemi TJ Sokol jsou štafetový maraton, večerní pochod, zahájení pravidelného cvičení, turnaj ve stolním tenisu a účast na nočním výsadku.

Štafetový maraton

Celková účast byla 118 běžců, z toho 108 žáků základní školy a 10 fotbalistů.

Pořadí nejlepších potřebných 42 účastníků je:

1. Dohnal Radek, fotbal	nar. 1987	3:23 min
2. Růžička Jiří 9.B	nar. 1993	3:27 min
3. Němeček Tomáš 9.A	nar. 1993	3:30 min
4. Matěj Michal 8.B	nar. 1994	3:31 min
5. Fryštacký Ondřej 9.B	nar. 1994	3:37 min
6. Volný Lukáš 8.B	nar. 1994	3:44 min
7. Klein Radim 9.B	nar. 1993	3:44 min
8. Skoták Přemysl 6.A	nar. 1996	3:47 min
9. Zdařil Tomáš 6.A	nar. 1996	3:48 min
10. Švábeník Roman 9.B	nar. 1993	3:40 min
11. Vřeský Zbyněk 6.A	nar. 1996	3:49 min
12. Strbaček Petr, fotbal	nar. 1991	3:49 min
13. Boháčík Stanislav 9.B	nar. 1993	3:54 min
14. Marek Filip 8.B	nar. 1995	3:58 min
15. Riedl Lukáš 8.A	nar. 1994	4:00 min
16. Rokyta Roman 8.A	nar. 1995	4:00 min
17. Funěk Jaroslav 9.A	nar. 1993	4:00 min
18. Bartošek Radim 7.A	nar. 1995	4:02 min
19. Gluch Filip 7.A	nar. 1995	4:02 min
20. Panák Radomír 7.A	nar. 1995	4:03 min
21. Matečka Rudolf 7.A	nar. 1995	4:06 min
22. Kovář Daniel 8.A	nar. 1994	4:06 min
23. Rokyta Patrik 8.A	nar. 1995	4:06 min
24. Palata Jakub 9.A	nar. 1993	4:06 min
25. Chodil Jaromír 9.B	nar. 1993	4:07 min

26. Řehák Štěpán 7.A	nar. 1996	4:09 min
27. Volný Jan 6.A	nar. 1997	4:13 min
28. Šretr Lukáš 9.B	nar. 1993	4:13 min
29. Strašík Lukáš, fotbal	nar. 1991	4:13 min
30. Strbačková Markéta. 9.B	nar. 1994	4:16 min
31. Tylich Ladislav, fotbal	nar. 1992	4:16 min
32. Jahn Jakub 8.A	nar. 1994	4:17 min
33. Domes Karel 5.A	nar. 1998	4:20 min
34. Talanda Lukáš 6.A	nar. 1997	4:21 min
35. Krčková Alena 4.A	nar. 1999	4:22 min
36. Skula Tomáš 8.B	nar. 1995	4:24 min
37. Richter Vladimír, fotbal	nar. 1990	4:25 min
38. Dobisíková Radka 8.A	nar. 1995	4:26 min
39. Lupíková Marie 8.B	nar. 1995	4:26 min
40. Eliáš Martin 5.A	nar. 1997	4.27 min
41. Pazderová Kristýna 8.B	nar. 1995	4:28 min
42. Král Karel 6.A	nar. 1996	4:29 min

Celkový čas:	2 : 50 : 12 hod	
Čas v roce 2007:	2 : 53 : 03 hod	
Čas v roce 1991:	2 : 37 : 05 hod	nejlepší čas

Přechod Javorníků

V sobotu 20. září 2008 byl uspořádán autobusový zájezd spojený s přechodem Javorníků. Přechod byl zahájen ve známém lyžařském středisku Kasárna, odtud pokračoval po hřebenu Javorníků přes Velký Javorník (1 071 m), Ztracenec (1 055m) na Portáš a dále na Kohútek, kde bylo závěrečné občerstvení. Pokračovalo se do sedla Vranče, kde jsme měli přistaven autobus s tradičně dobře naladěným šoférem Vladimírem Šťastným. I když počasí nepřálo, zájezd se podle nálady účastníků vydařil.

Večerní pochod

32. ročník se uskutečnil 17. října 2008. Pochod provázelo pěkné podzimní počasí a 157 účastníků bylo z Olomouce, Vyškova, Daskabátu, Vacanovic, Velkého Týnce, Výklek, Kozlova, Lazníček,

Přerova, Lošova, Skoků, Doloplaz, Prosenic, Samotíšek a Velkého Újezda. V cíli na hřišti zajišťoval občerstvení bufet pí Kováčové a účastníci se mohli ohřát u táboráku, který připravil Laďa Dohnal a dřevo dodala Lesní správa Velký Újezd.

Cvičení

Pravidelné cvičení bylo zahájeno v tělocvičně ZŠ 4. listopadu 2008.
Rozpis cvičení:

Úterý	16.00 – 17.00 hod.	rodiče s dětmi
	17.00 – 18.00 hod.	žákyně
	18.00 – 19.00 hod.	žáci
	19.00 – 20.00 hod.	seniorky
Středa	17.00 – 19.00 hod.	fotbalisté
	19.00 – 20.00 hod.	ženy
Čtvrtek	17.00 – 20.00 hod.	stolní tenis

Noční výsadek

Naši turisté se zúčastnili nočního výsadku 3. – 4. října 2008 v Nové Hradečné a na programu byl i 1. závod Krajského poháru Olomouckého kraje 2009 v turistickém závodě. Ve svých kategoriích zvítězili: Štěpán Řehák, Radka Dobisíková, Marie Tylichová, Ondřej Fryštacký, Kateřina Dobisíková, Zuzana Fryštacká, Miroslav Dobisík a Anna Fryštacká.

Turnaj ve stolním tenisu

Turnaj se konal 6. prosince 2008 a byl poslední letošní akcí TJ Sokol.

Vyhodnocení:	jednotlivci:	1. Uvízl Radek	Litovel
		2. Mazal Petr	Velký Újezd
		3. Hnilica Jaromír	Velký Újezd
	čtyřhra:	1. Uvízl – Bartík	Litovel
		2. Hnilica – Dedič	Velký Újezd
		3. Mazal – Doležel	Velký Újezd

Zprávy z fotbalu

Fotbalisté absolovovali podzimní sezonu, dorost ve III. třídě získal 16 bodů a v tabulce je na 4. místě. Muži Hlubočky B, kde hrají členové našeho oddílu, ve III. třídě získali 28 bodů a po podzimu jsou na 2. místě. Během roku 2009 se pokusíme vytvořit družstvo benjamínků, případně žáků.

Naplánované sportovní a turistické akce v roce 2009

18. 4. 2009	Turistické závody Krajský pohár, Velký Újezd
13. 6. 2009	Memoriál Jaroslava Švarce, 41. ročník
27. – 28. 6. 2009	Fotbalový turnaj, 37. ročník
2. 10. 2009	Štafetový maraton, ve spolupráci se ZŠ
23. 10 .2009	Večerní pochod, 33. ročník
prosinec 2009	Vánoční turnaj ve stolním tenisu

Dále TJ Sokol plánuje zimní zájezdy pro lyžaře, jarní zájezd na Pálavské vrchy a podzimní turistický zájezd. V roce 2009 oslavíme 40 let založení odboru turistiky a tím i 40 let organizované turistiky ve Velkém Újezdě.

Jaroslav Bican

TJ Sokol Velký Újezd přeje Vám všem i Vašim blízkým příjemné prožití vánočních svátků, v novém roce pevné zdraví a všem sportovcům mnoho úspěchů a plno radosti ze svých výkonů.

PODNIKÁNÍ V OBCI

Podnikající subjekt - osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) s obchodním názvem ING. JAROSLAV TYLICH - GTX vznikl na přelomu roku 1993 až 1994.

Hlavním předmětem podnikání je provádění a vyhodnocování inženýrskogeologických a hydrogeologických průzkumů stavenišť. Provádění a vyhodnocování geologických prací je podmíněno osvědčením odborné způsobilosti, které je možné získat patřičným vzděláním s následnou praxí v oboru a zkouškami odborné způsobilosti absolvovanými na ministerstvu životního prostředí, tj. lidově řečeno získání „kulatého razítka“.

Cílem inženýrskogeologického a hydrogeologického průzkumu stavenišť je zjištění a ověření geologických, hydrogeologických a základových poměrů, zhodnocení geotechnických vlastností základových půd (únosnosti, smykové pevnosti, deformačních modulů atd.), určení tříd rozpojitelnosti zemin pro rozpočet zemních prací, zjištění úrovně hladiny podzemní vody, její oscilaci a zjištění chemických vlastností z hlediska možného útočného působení na stavební hmoty základových konstrukcí.

Průzkumné práce jsou rozděleny zpravidla na část terénní, tj. realizace průzkumných sond a vrtů s následným makroskopickým popisem, část laboratorní, tj. zjišťování půdně mechanických vlastností zemin tvořící základovou půdu a zjišťování agresivity podzemní vody na základové konstrukce a závěrečnou část vyhodnocovací, kdy jsou výsledky průzkumných prací shrnuty v závěrečné zprávě inženýrskogeologického a hydrogeologického průzkumu. Textová zpráva je opatřena autorizačním razítkem a je podkladem pro projekční přípravu stavby a hlavně statikovi slouží k navržení vhodných a ekonomických základů (plošné založení stavby na patkách, pasech, základové desce nebo hlubinné založení stavby na pilotách apod.). Výsledky IG a HG průzkumů jsou u větších staveb a investičních celků velmi často požadovány

příslušným stavebním úřadem k povolení stavby.

V letech 1981 až 1992 jsem pracoval v Chemoprojektu Přerov, kde byly připravovány převážně projekty v rezortu chemie (výstavby velkoskladů ropných látek a jejich produktů, zpracování ropných látek - rafinerie s následným transportem ropovody a produktovody, skladování plynu, plynovody apod.). Další projekční práce a s tím související průzkumy byly realizovány v chemických a farmaceutických závodech. Větší projekční podniky, což byl i případ Chemoprojektu, měly vlastní geologická a geodetická průzkumná střediska. Počátkem 90. let minulého století došlo se společenskými změnami k výraznému poklesu investicí. Privatizacemi vznikaly nové společnosti a řada dalších transformacemi zanikla.

V listopadu 1993 jsem zahájil samostatnou činnost – provádět a vyhodnocovat geologické průzkumy v oboru inženýrské geologie a hydrogeologie. V období let 1994 - 2008 jsem provedl a vyhodnotil cca 1500 akcí středního a většího rozsahu převážně v regionu Čech a hlavně Moravy.

V 90. letech minulého století jsem zpracoval řadu průzkumů pro výstavby čerpacích stanic pohonných hmot, např. ČS PHM JET CONOCO v Olomouci, Ostravě, Prostějově, Hranicích, Přerově, Vyškově, Šumperku, ČS PHM DEA (dnes již SHELL) ve Valašském Meziříčí, Olomouci, Frýdku - Místku, Velkém Meziříčí, ČS PHM ČEPRO ve Šlapánově, Loukově, Střelicích, ČS PHM SLOVNAFT v Ostravě, Frýdku - Místku, Novém Jičíně, Českém Těšíně, Hodoníně, Brně, Přerově, Uherském Hradišti atd. Součásti těchto průzkumných akcí bylo také zjišťování „nultého“ stavu kontaminace (znečištění) ropnými látkami zemin a podzemních vod na staveništi před zahájením výstavby. Jednalo se o zahraniční olejářské společnosti, které nechtěly stavět ČS PHM na kontaminovaných pozemcích. V prostoru stávajících a následně rekonstruovaných čerpacích stanic byly zpracovány inženýrskogeologické a hydrogeologické průzkumy, které byly zaměřeny na zjišťování kontaminace zemin a podzemních vod vlivem dlouhodobého provozování čerpacích stanic, např. ČS PHM BENZINA Havířov, ČS PHM BENZINA Uherský Brod. Posouzení stavu kontaminace bylo

a je prováděno podle Metodických pokynů MŽP ČR o ukazatelích a normativech znečištění zemin a podzemních vod.

Současně s projekčními firmami a ateliéry zaměřenými na problematiku čistých a špinavých vod jsem zpracoval řadu inženýrskogeologických průzkumů pro stavby vodojemů, čistíren odpadních vod, kořenových čistíren, biologických rybníků, retenčních nádrží a záchytných poldrů v následujících lokalitách - Václavov u Bruntálu, Nejdek u Hranic, Frýdek - Místek, Město Albrechtice, Sušice, Pavlovice, Říkovice, Beňov, Ratiboř, Tršice, Prosenice, Jindřichov, Valašské Meziříčí s aglomerovanými obcemi atd.

Počátkem tohoto tisíciletí nastal nový fenomén doby budování velkých obchodních center (OLYMPIA, MAKRO, GLOBUS), supermarketů (HYPERNOVA, KAUFLAND, BAUMAX, OBI, HORNBACH apod.), nebo menších marketů potravinových řetězců (LIDL, PENNY MARKET, DISKONT PLUS, ALBERT, TESCO apod.). V blízkých i vzdálenějších lokalitách jsem pro projekční přípravu a následné vybudování těchto obchodních center zpracoval řadu IG a HG průzkumů, např. pro Kaufland Hranice, Kaufland Přerov, Penny Market Lipník nad Bečvou, Penny Market Přerov, Lidl Prostějov, Lidl Přerov, Lidl Olomouc - Lazce, Lidl Rožnov pod Radhoštěm, Lidl Šternberk, Lidl - logistické centrum Bystrovany atd., dále pro připravovanou stavbu Lidl Lipník nad Bečvou v bývalém areálu tiskárny Vilímek, malé Tesco u Penny marketu v Lipníku nad Bečvou nebo prodejnu Diskont Plus (dnes už patrně Penny Market) v Lipníku nad Bečvou (areál bývalé Tatry v Osecké ulici).

Počátkem nového milénia se znovu nastartovala občanská výstavba bytových domů, polyfunkčních objektů s obchody, kancelářemi a byty v městské zástavbě a rodinné domy v satelitních příměstských zónách. Ve Valašském Meziříčí vznikl satelit cca 50 rodinných domů a 5 bytových domů, pro který jsem zpracoval IG průzkum. V Lipníku nad Bečvou se rozjíždí výstavba rodinných domků v lokalitě ul. Tyršova, ul. U Nemocnice, v Přerově, resp. aglomerovaných obcích Želátovice, Popovice. Během realizace staveb často provádíme geotechnický dozor při zakládání a hlavně při

sanaci základové půdy štěrkopísčitými polštáři s kontrolou hutnění.

V posledním roce jsem byl maximálně vytížen zpracováním hydrogeologických posudků ke stávajícím vodním zdrojům - studním, které byly vybudovány po roce 1955 a nesplňovaly požadavky nového vodního zákona. Během loňského roku jsem v terénu zaměřil a následně vypracoval hydrogeologické posudky (vyjádření) na několik set studní v přerovském, olomouckém a šumperském okrese. Jednalo se doslova o mravenčí práci s každodenním narušením desítkami až stovkami telefonních požadavků, dotazů apod. Vlastní práce pod touto telefonní palbou byla často na hranici efektivnosti.

Závěrem mohu konstatovat, že za 15 let práce jako OSVČ jsem navštívil a rekognoskoval několik stovek lokalit, jednal s obdobným množstvím objednatelů průzkumů, investorů, projektantů a dokonale poznal úskalí „podnikaní“ v tržně demokratické době.

Ing. Jaroslav Tylich - odpovědný řešitel geologických průzkumů

Přinášíme 2. článek z knihy „LIPNÍK NAD BEČVOU, MĚSTO A OKRES“ vydáno pod protektorátem městské rady v Lipníku a starostenského sboru na Lipensku roku 1933 (zachován původní pravopis).

M. Bartoněk:

V E L K Ý Ú J E Z D

Městečko Velký Újezd leží severozápadně Lipníka při ohbí státní silnice, v mírném úžlabí široké abrasní plošiny, vytvořené činností třetihorního moře. Od severu chrání jej srázný, zalesněný val Oderských vrchů.

Původní půdorys vesnický, protáhlý od severu k jihu podél potůčku tekoucího širokou návsí, tedy ulicového typu, byl porušen zastavěním návsi a změněn v radiární stavbou menších domků podél silnice a v trati Kopaniny. Na náměstí stojí kostel, bývalá rychta, radnice, škola a pomník padlých.

Staré selské grunty nejsou stavěny v hanáckém slohu obvyklém v okolí, t. j. průčelím k cestě, nýbrž štíty. Vpravo od vrat s nádvratím je stavení hospodáře, vlevo výměnek. Střechy jsou vesměs kryty kulmskou břidlicí. Před okny byly zahrádky. Od ostatních se liší stavbou čís. 100 zvané dosud „na poště", z r. 1837. bývalá přepřahací stanice poštovních dostavníků.

NÁMĚSTÍ S RADNICÍ.

FARNÍ KOSTEL SV. JAKUBA S HROBKOU PODSTATSKÝCH-LICHTENŠTEJNŮ. Fr. Rek.

V domku čís. 131 stojícím o samotě a zvaném sirkárna, vyráběl majitel od let 80sátých ručně sirky s fosforovou hlavičkou a prodával je po trzích. V roce 1904 Ig. Hausnerem vystavěná sirkárna pro strojovou výrobu těchto a později švédských zápalek, zastavila práci v roce 1913.

Obyvatelé se živí většinou polním hospodářstvím, značnou část tvoří dělníci zemědělští a lesní. Pěstování chmele zaniklo. V obci je parní pila N. Kovaříka a mlýn Fr. Koše s pilou a sirnatými lázněmi. Panská palirna byla zrušena. K městečku patří tyto samoty: Sušírna, Záhumenský mlýn, a na Vrchní pile jeden domek.
Po válce 30 leté čítalo se 28 starousedlých, 13 nověusedlých a 4 opuštěné usedlosti. V r. 1775 bylo zde 77 čísel a to dědičná rychta, 44 čtvrtláníků, 19 domkařů (3 panští) a 13 domků. Roku 1794 napočetlo se 638 obyvatel, v r. 1900-1299 obyvatel.

Podle sčítání v roce 1921 má Velký Újezd 1212 ha půdy, 198 domů, 1189 obyvatel, z toho 535 mužů a 654 žen. Do roku 1930 přibylo 24 domků a 20 obyvatel. Robotou byli povinni vrchnosti veselské, mimo to měli povinnosti i k olomoucké kapitole.

Duchovní správa.

Kostel sv. Jakuba staršího, byl vystavěn v roce 1751 v barokním slohu, nákladem Františka Karla hraběte Podstatského, na místě starého, již nedostačujícího kostela. Stál uprostřed hřbitova, jehož zeď byla teprve v roce 1922 stržena. V báni věže jsou uschovány listiny z roku 1833, časopisy a mince. V sakristii visí zlatý křížek, který dostaly selky v roce 1848 od císařovny při holdovací audienci v Olomouci. V roce 1932 byla vystavena nová fara se slohovou mansardní střechou.

Jako první duchovní správce připomíná se zde roku 1301 farář Mikuláš. Roku 1623 správa zanikla a Velký Újezd přifařen k Oseku. Administratura byla obnovena až v roce 1737, od kteréž doby jsou zachovány matriky.

V roce 1833 byl na vyšší rozkaz zrušen hřbitov kolem kostela a nový zřízen z ohledů zdravotních za městečkem po levé straně silnice směrem k Lipníku. Při kostelní zdi zůstal jen pomník z hrobu ruského šlechtice, který ve Velkém Újezdě na své cestě zemřel.

Po zrušení starého hřbitova zřídil Leopold Karel hrabě Podstatský-Lichtenstein pod kostelem rodinnou hrobku, kamž dal přenésti tělesné pozůstatky svých předků. V roce 1881 byla hrobka upravena v gotickém slohu.

Do Velkého Úježda jsou přifařeny tyto obce: Daskabát, Staměřice, Výkleky a německé obce Kozlov, Ranošov. Jednou za měsíc je německá mše.

U kostela stojící chudobinec byl založen odkazem hraběte Karla Maxe v obnosu 5000 zlatých. Jeho nástupce dal postaviti

špitální budovu. Špitálnici nosili bílé kabáty s modrými výložkami, špitálnice bílé pláště s modrými límci.

Školní budova byla postavena roku 1737 na čísle 45, ač již před tím se vyučovalo na čísle 107. Druhá budova stála na čísle 15, kde je dnes radnice. Nynější již nedostačující škola čtyřtřídní, jednopatrová, jest z roku 1886. Přiškoleny byly dítky z Kozlova a Ranošova, později i ze Staměřic. Dnes mají ovšem tyto obce vlastní školy.

Poštovní úřad, první na celém okrese, byl zřízen v roce 1785. Přepřahaly se zde koně poštovních dostavníků a odevzdávala pošta pro okres. Po vystavění dráhy do Lipníka byl poštovní úřad zrušen. Poštovna zřízena až v roce 1875 na čísle 76. Listonoš docházel pěšky do Lipníka za 30 kr. denního platu. Příjemce doplácel za dopis 2 kr. za lístek 1 kr.

Později došlo k zřízení poštovního úřadu a jízdnímu spojení s Olomoucem. K jízdnímu spojení s Lipníkem došlo teprve v roce 1907. Telefonní stanice je z roku 1909. Poštu dopravuje od roku 1922 státní autobus linky Olomouc—Velký Újezd—Lipník. Druhá státní linka je Velký Újezd—Tršice—Přerov. Garáže těchto tří autobusů jsou ve Velkém Újezdě.

Spolky.

Nejstarším spolkem je hasičský z roku 1881, první český sbor na celém okrese hranickém, spolek divadelních ochotníků z téhož roku (Fidlovačka se hrála již v r. 1875), včelařský (1902), Sokol (1906), má biograf. koncesi, dělnický „Svornost“ (1907), místní odbor Národní jednoty (1911). Zpěvácký spolek Podhoran (1874), zanikl po třicetileté činnosti.

Družstva

Rolnická záložna (1870), Rolnicko-dělnický spotřební spolek (1898), Družstvo pro chov dobytka (1899). Je zde též Kontribučenská záložna panství veselského.

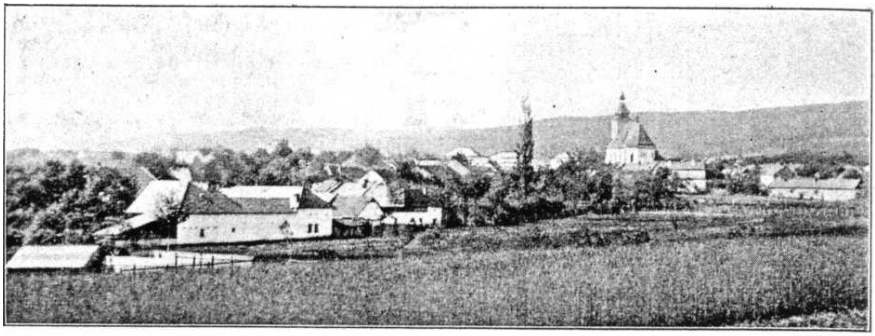

POHLED NA VELKÝ ÚJEZD OD JIHU.

Roku 1909 postavena na náměstí jednopatrová radnice. V letech 1910 a 1911 založeny byly velké třešňové sady, v téže asi době začato s úpravou výletište s letním cvičištěm. Po válce bylo přezváno na Lípový háj Svobody.

Zvláštní události.

Na choleru zemřelo roku 1836 — 22 osob, roku 1866 — 48 lidí. V roce 1892 řádil tu tyfus a roku 1911 spála, na niž většina dětí onemocněla, ale jen 15 podlehlo. Velké požáry ztrávily v letech 1860 14 čísel, 1873 — 21 čísel, 1880 — 19 domů. V roce 1878 postiženo bylo okolí povodní a krupobitím. Polesí velko-újezdské utrpělo v roce 1932 značně jinovatkovou pohromou.

Ve světové válce padlo 33 občanů, z nich dva legionáři St. Mikšík a P. Mádr.

Ze zdejších rodáků uvádíme zemského poslance za venkov lip. okresu Tomáše Kovaříka (* 1824, f 1881), který zde založil Rolnickou záložnu, a Karla Richtra (* 1862), bývalého poslance na zemském sněmě. Vykonal velmi mnoho pro zvelebení městečka, jemuž byl po 27 let starostou.

(přepis Ing. Jiří Čekan)

PLÁNOVANÉ KULTURNÍ AKCE
Velký Újezd 2009

Leden	31. 1. Ples – hasiči
Únor	14. 2. Ples - myslivci 27. 2. Ples školy - SRPŠ Dětský karneval (ZŠ a MŠ)
Březen	24. 3. Jarní koncert ZUŠ Žerotín
Duben	18. 4. Turistické závody, Krajský pohár (TJ Sokol) 19. 4. Mladí hasiči, soutěž CTIF Slet čarodějnic
Květen	16. 5. Mladí hasiči – okresní kolo Hry Plamen 22.-23. Beat party IX (A. Macháček) Karaoke (ZŠ, zpěv) Závěrečný koncert za školní rok 2008/2009 (ZUŠ Žerotín)
Červen	13. 6. Memoriál Jaroslava Švarce, 41. roč., pochod na 50,35, 25, 17 a 6 km 27. 6. Rock legend III. (A. Macháček) 27.-28. Fotbalový turnaj, 37 ročník (TJ Sokol) Den dětí (ZŠ a MŠ + kult. a škol. komise)
Červenec	---
Srpen	16. 8. Hody 29. 8. Soutěž o nejlepší guláš 2009, Guláš párty II (A. Macháček)
Září	Hudební slavnosti III. (A. Macháček)
Říjen	2. 10. Štafetový maraton (TJ sokol + ZŠ) 19. 10. Klavírní odpoledne (ZUŠ Žerotín) 23. 10. Večerní pochod (TJ Sokol)
Listopad	14. 11. Poslední leč + taneční zábava (MS)
Prosinec	12. 12. Poslední leč + taneční zábava (MS) 21. 12. Vánoční koncert (ZUŠ Žerotín) 31. 12. Silvestr u Kamenné boudy (hasiči) Vánoční besídka (ZŠ) Vánoční turnaj ve stolním tenise (TJ Sokol)

Grafická úprava a tisk Ing. Jiří Čekan

Žibřid. Kronika Velkého Újezda a okolí. Občasník. Velký Újezd. 4/18.12.2008. ročník XVIII. Reg.číslo MKE12513.
Vydává městys Velký Újezd. IČO 00299677